

Mottagare
Äldre- och omsorgsnämnden

Svar på motion om obligatorisk begäran om utdrag ur belastningsregistret för anställning inom den kommunala omsorgen

Förvaltningens förslag till äldre- och omsorgsnämnden för beslut i kommunfullmäktige

- Motionen får härmed anses besvarad

Kommunstyrelseförvaltningen/ Äldre- och omsorgsförvaltningen

Cynthia Runefjärd
Kommundirektör

John Henriksson
Förvaltningschef äldre- och omsorgsförvaltningen

Sammanfattning

Per Carlberg, Jörgen Nilsson och Monica Clevesjö från Sverigedemokraterna i Tyresö har i mars 2023 inkommit med en motion till kommunfullmäktige om obligatorisk begäran om utdrag ur belastningsregistret för anställning inom den kommunala omsorgen.

Motionen har remitterats till äldre- och omsorgsnämnden.

Äldreomsorgsförvaltningen redovisar att förfaringssättet redan tillämpas framför allt inom äldreomsorgen. Förvaltningschefen har även uppdragit åt omsorgsverksamheten för personer med funktionsnedsättning att begära utdrag ur belastningsregistret vid nyanställning. Riktlinjer och rutiner utarbetas för att förtydliga hanteringen inom förvaltningen.

Svar på motionen ska beredas i kommunstyrelsen och beslutas i kommunfullmäktige.

Beskrivning av ärendet

Per Carlberg, Jörgen Nilsson och Monica Clevesjö från Sverigedemokraterna i Tyresö har inkommit med en motion till kommunfullmäktige om obligatorisk begäran om utdrag ur belastningsregistret för anställning inom den kommunala omsorgen.

Motionärerna framhåller att obligatorisk registerkontroll idag omfattar förskola, skola samt LSS för barn under 18 år. Sverigedemokraterna anser att utdrag ur belastningsregistret även ska begäras in vid nyanställningar inom kommunal vård- och omsorg för de äldre och funktionsnedsatta. Syftet är att ge vård- och omsorgstagarna ökad trygghet och motverka att de utsätts för brott och kränkande behandling i sitt eget hem och privata sfär. Den skyddsvärdhet och utsatthet som barn har gäller även vissa sårbara grupper inom vård- och omsorgssektorn, tex äldre personer och personer med funktionsnedsättning.

Motionärerna menar att i bedömningen ska hänsyn tas till typ av brott, allvarlighetsgrad, hur lång tid som passerat sedan brottet begicks, om personen dömt flera gånger samt brottets relevans för uppdraget. Motionärerna redovisar att kommunen inte har rätt att begära utdrag från redan anställd personal.

Yrkande:

- Att utdrag ur belastningsregistret ska ske av den som erbjuds anställning för att utföra vård- och omsorgsinsatser åt äldre personer eller vuxna personer med funktionsnedsättning i Tyresö kommun
- Att äldre- och omsorgsnämnden ges i uppdrag att skyndsamt ta fram en rutin för hur utdrag ur belastningsregistret ska göras
- Att kommunstyrelsen ger kommundirektören i uppdrag att skyndsamt implementera denna rutin i förvaltningen.

Polisens belastningsregister och registerkontroll i arbetslivet

Polisen för register som innehåller personuppgifter för att kunna förebygga, förhindra och utreda brott. Belastningsregistret innehåller uppgifter om brottmålsdomar, godkända strafförelägganden och ordningsböter. Arbetsgivare

har i vissa fall rätt att ta del av utdrag från belastningsregistret vid anställning för arbete inom vissa yrkeskategorier exempelvis

- Vård av barn och ungdomar
- Skola och förskola
- LSS, barn med funktionsnedsättning
- Annan verksamhet för barn (tex i en förening som fritidsledare)
- HVB-hem

Gallringsregler

Huvudregeln är att uppgifter i belastningsregistret gallras efter 10 år efter domen eller beslutet. Vid fängelsestraff gallras uppgifterna 10 år efter frigivandet. Uppgifter om böter, strafföreläggande, ordningsbot eller tillträdesförbud gallras efter 5 år, likaså om den enskilde var under 18år vid tidpunkten för brottet.

Olika typer av kontroller

Det finns en obligatorisk registerkontroll som innebär att arbetsgivaren är skyldig att enligt lag begära att den som erbjuds anställning lämnar utdrag ur belastningsregistret och den som inte lämnar utdrag får inte anställas. Detta gäller exempelvis inom förskoleverksamhet, skola och för personal som utför insatser åt barn med funktionshinder.

Det finns även en möjlighet för arbetsgivare att begära registerutdrag från den enskilde för andra arbetstagare än de som finns angivna i lag. Utdraget innehåller integritetskänsliga uppgifter, varför nyttan med åtgärden bör övervägas i förhållande till skyddet för den personliga integriteten.

Belastningsregisterkontroll i arbetslivet – behovet av utökad författningsstöd SOU 2019:19

Statens offentliga utredningar presenterade en utredning år 2019 i frågan om behovet av ett utökad författningsstöd för arbetsgivare att få tillgång till uppgifter om enskilda som finns i belastningsregistret.

I betänkandet konstateras att arbetsgivare, som inte omfattas av den obligatoriska registerkontrollen, kan begära att den enskilde själv hämtar ut utdrag från belastningsregistret för att visa upp det för arbetsgivaren. Detta har under de senaste åren ökat kraftigt.

I betänkandet föreslås ett lagstöd för registerkontroll vid nyanställning av personal inom vård och omsorg, inklusive när en assistansberättigad själv erbjuder anställning som personlig assistent.

Utredningen framhåller att behovet av skydd är som allra störst när insatserna utförs i den enskildes hem eftersom det då saknas nämnvärd insyn och kontroll.

Utifrån betänkandet har dock inget nytt lagförslag presenterats av regeringen.

Äldre- och omsorgsförvaltningens kommentar och bedömning

Cheferna inom förvaltningen anser att det är motiverat att begära att den enskilde under anställningsprocessen uppvisar utdrag ur belastningsregistret. Kontrollen kan hindra anställning av personer som dömts för brott som anses relevanta samt även fungera förebyggande mot att olämplig personal söker sig till omsorgsverksamhet. Det anses kunna bidra till att skapa trygghet och en större tillit till personalen.

Många kommuner tillämpar redan detta förfaringssätt vid nyanställning av personal. I Södertälje kommun har tillämpningen varit mycket mer omfattande, det vill säga kontroll av samtlig personal inklusive redan anställda. Detta har fått allvarlig kritik av JO och en statlig utredning har nu startat.

Äldre- och omsorgsförvaltningen i Tyresö begär redan idag att personer som söker anställning inom omsorgen ska uppvisa utdrag ur belastningsregistret. Det finns inget lagstöd för detta men bedömningen är att det inte är i strid mot någon lag.

HR-avdelningen har framfört behovet av att analysera förfaringssättet till skydd för den personliga integriteten och tydliga riktlinjer i rekryteringsförfarandet behöver tas fram.

Inom förvaltningen har detta förfarande tillämpats under en längre tid framför allt inom äldreomsorgen. Förvaltningschefen har gett i uppdrag till omsorgsverksamheten för personer med funktionsnedsättning att tillämpa samma förfarande. Ett arbete pågår för utarbetande av tydliga och lika riktlinjer och rutiner inom förvaltningen.

Förslaget till beslut har inga ekonomiska konsekvenser.

Ärendet bedöms inte beröra barn varför någon prövning av barnets bästa inte har genomförts. Det finns redan tydliga lagkrav på obligatorisk bakgrundskontroll vid verksamhet som berör barn.